

Subject : Third Language Sanskrit (TLS)

MODEL QUESTION SET – 3

OBJECTIVE

Time : 1 Hour

Full Marks : 50

शुद्धमुत्तरं चिनुत :

1. ‘निशामुखे’ इति पदस्य कः अर्थः ?

(A) अन्धकारे
अश्वकारे
(C) रात्रौ
रात्रो

(B) अपराहणे
अपराह्णेण
(D) सायंकाले
सायं काले

2. गुरुणा सह उपमन्योः अन्वेषणाय के अरण्यं गतवन्तः ?

(A) जनाः
जनाः
(C) ग्रामवासिनः
ग्रामवासिनः

(B) शिष्याः
शिष्याः
(D) अरण्यवासिनः
अरण्यवासिनः

3. साधूक्तम् — कया सर्वं सिध्यति ?

(A) गुरुभक्त्या
गुरुभक्त्या
(C) देशभक्त्या
देशभक्त्या

(B) देवभक्त्या
देवभक्त्या
(D) मातृभक्त्या
मातृभक्त्या

4. कः परुषतरवचनानि उवाच ?

(A) सिंहः
सिंहः
(C) सिंहशिशुः
सिंहशिशुः

(B) शृगालशिशुः
शृगालशिशुः
(D) मृगशिशुः
मृगशिशुः

5. “अहो गजोऽयं युष्मत्कुलशत्रुः” इति केन अभिहितम् ?

(A) शृगालसुतेन
शृगालसुतेन
(C) सिंहसुतेन
सिंहसुतेन

(B) सिंह्या
सिंह्या
(D) गजेन
गजेन

6. सिंह्या एकान्ते नीत्वा कः प्रबोधितः ?
 (A) सिंहसुतः
 शिहंसुतः
 (C) सिंहः
 शिंहः

(B) शृगालशिशुः
 शृगालशिशुः
 (D) गजषः
 गजः

7. अन्यस्य किं मा कुरु इति माता विवेकानन्दम् उक्तवती ?
 (A) निन्दाम्
 निदाम्
 (C) सम्मानहानिम्
 सम्मानहानिम्

(B) अपमानम्
 अपमानम्
 (D) विप्रियम्
 विप्रियम्

8. महामानवाः महत्कार्यं कृत्वा कुत्र प्रत्यागच्छन्ति ?
 (A) अमरधाम्नः
 अमरधाम्नः
 (C) अमरधाम्न
 अमरधाम्न

(B) अमरधाम
 अमरधाम
 (D) अमरधामनि
 अमरधामनि

9. एतेषु मासचतुष्टयेषु नरेन्द्रस्य तिरोधानकालः कः ?
 (A) जुलाई
 जुलाइ
 (C) जानुआरी
 जानुआरी

(B) सेप्टेम्बर
 सेप्टेम्बर
 (D) एप्रिल
 एप्रिल

10. वायोः संशोधने केषां भूमिका महत्वपूर्णा ?
 (A) वृक्षाणाम्
 बृक्षाणाम्
 (C) जीवनाम्
 जीवनाम्

(B) जनानाम्
 जनानाम्
 (D) वर्षाणाम्
 वर्षाणाम्

11. स्थूलस्य भूतस्य उत्पत्तिः कस्मात् भवति ?
 (A) अग्नेः
 अग्नेः
 (C) सूक्ष्मात् भूतात्
 सूक्ष्मात् भूतात्

(B) आकाशात्
 आकाशात्
 (D) जलात्
 जलात्

12. भौतिकपर्यावरणे कः नास्ति ?

(A) अग्निः
थृष्णुः	(B) आपः
आपृष्ठः
(C) आकाशः
आकाशृष्टः	(D) वृक्षः
दृष्टिः

13. उटजात् किम् उपहर इति द्वितीया तापसी उक्तवती ?

(A) मृत्तिकाशशकम्
मृत्तिकाशशकम्	(B) मृत्तिकारथम्
मृत्तिकारथम्
(C) मृत्तिकागजम्
मृत्तिकागजम्	(D) मृत्तिकामयूरम्
मृत्तिकामयूरम्

14. तापसी राजानं किमिति सम्बोधितवती ?

(A) मान्य
मान्य	(B) भद्रमुख
भद्रमुख
(C) साधो
साधो	(D) अभ्यागत
अभ्यागत

15. मारीचेन बालाय का औषधिः प्रदत्ता ?

(A) शत्रुदमना
शत्रुदमना	(B) रिपुर्मदनी
रिपुर्मदनी
(C) अपराजिता
अपराजिता	(D) विजया
विजया

16. यौवराज्ये कः नियोजितः ?

(A) शत्रुघ्नः
शत्रुघ्नः	(B) भरतः
भरतः
(C) रामचन्द्रः
रामचन्द्रः	(D) लक्ष्मणः
लक्ष्मणः

17. कथं सीता वैदेही इति उच्यते ?

(A) देहहीनस्य कन्या
देहहीनस्य कन्या	(B) वैदेहस्य कन्या
वैदेहस्य कन्या
(C) विदेहराज्यस्य कन्या
विदेहराज्यस्य कन्या	(D) विदेहस्य राज्ञी
विदेहस्य राज्ञी

18. कस्य विप्रियं न कर्तव्यम् इति रामः सीताम् उक्तवान् ?
- (A) देशस्य देशैष्य
(C) भरतस्य उरुषैष्य
- (B) कुलस्य कुलैष्य
(D) लक्ष्मणस्य लक्ष्मैष्य
19. सीता किं चिन्तयन्ती आसीत् ?
- (A) त्रिलोकस्य सुखम् त्रिलोकैष्य बुद्धम्
(C) राज्यस्य मङ्गलम् राज्यैष्य मङ्गलम्
- (B) पतित्रतम् पतित्रैष्य
(D) पितुः सुखम् पितृः बुद्धम्
20. कैकेय्या सत्यपाशेन कः बद्धः अभवत् ?
- (A) रामः रामै
(C) भरतः उरुषै
- (B) दशरथः दशरथै
(D) लक्ष्मणः लक्ष्मै
21. कः मोदते ?
- (A) यः अप्रवासी यै अप्वासै
(C) यः साधुः यै साधै
- (B) यः जीवितुम् इच्छति यै जीवितुम् इच्छति
(D) यः पण्डितः यै पण्डितै
22. कः दुर्जयः शन्तुः ?
- (A) लोभः लोभै
(C) कामः कामै
- (B) मोहः मोहै
(D) क्रोधः क्रोधै
23. अनन्तकः व्याधिः कः ?
- (A) कामः कामै
(C) लोभः लोभै
- (B) मोहः मोहै
(D) क्रोधः क्रोधै

24. अहनि अहनि भूतानि कुत्र गच्छन्ति ?

- (A) विद्यालयम्
विद्यालयम्
- (C) यमालयम्
यमालयम्

- (B) लोकालयम्
लोकालयम्
- (D) देवालयम्
देवालयम्

25. कः नास्तिकः ?

- (A) यस्य धनं नास्ति
यस्य धनं नास्ति
- (C) यस्य क्रोधः नास्ति
यस्य क्रोधः नास्ति

- (B) यस्य विद्या नास्ति
यस्य विद्या नास्ति
- (D) यस्य ईश्वरे विश्वासः नास्ति
यस्य ईश्वरे विश्वासः नास्ति

26. 'इममपूपम्' = _____ |

- (A) इमम् + अपूपम्
ज्ञम् + अपूपम्
- (C) इमम् + मपूपम्
ज्ञम् + मपूपम्

- (B) इयम् + अपूपम्
ज्ञम् + अपूपम्
- (D) इदम् + अपूपम्
ज्ञम् + अपूपम्

27. तावपि = _____ |

- (A) तो + अपि
तो + अपि
- (C) ताव + अपि
ताव + अपि

- (B) तौ + अपि
तौ + अपि
- (D) ते + अपि
ते + अपि

28. शूरोऽसि = _____ |

- (A) शुरो + असि
शुरो + असि
- (C) शूरो + आसी
शूरो + आसी

- (B) शूरः + असि
शूरः + असि
- (D) शूरम् + असि
शूरम् + असि

29. उत् + ज्वलम् = _____ |

- (A) उत्त्वलम्
उत्त्वलम्
- (C) उत्त्वलम्
उत्त्वलम्

- (B) उज्वलः
उज्ज्वलः
- (D) उज्वलम्
उज्ज्वलम्

30. राजा + ऋषे: = _____ ।
- (A) राजाऋषे:
राजारेषे
(C) राजर्षिः:
राजर्षिः
- (B) राजऋषिः:
राजरूषिः
(D) राजर्षे:
राजर्षेः
31. शृणोतु महाराज !
- (A) कर्त्तरि प्रथमा
कर्त्तरि प्रथमा
(C) सम्बोधने प्रथमा
सम्बोधने प्रथमा
- (B) उक्ते कर्मणि प्रथमा
उक्ते कर्मणि प्रथमा
(D) अभिधेयमात्रे प्रथमा
अभिधेयमात्रे प्रथमा
32. जगत् परितः आवरणं पर्यावरणम् ।
- (A) कर्मणि द्वितीया
कर्मणि द्वितीया
(C) 'परितः' शब्दयोगे द्वितीया
'परितः' शब्दयोगे द्वितीया
- (B) क्रियाविशेषणे द्वितीया
क्रियाविशेषणे द्वितीया
(D) व्यात्पर्यथे द्वितीया
व्याप्तपृथे द्वितीया
33. दरिद्राणां कृते तस्य हृदयं विगलितमासीत् ।
- (A) कृते प्रयोगे षष्ठी
कृते प्रयोगे षष्ठी
(C) कृदयोगे षष्ठी
कृदयोगे षष्ठी
- (B) सम्बन्धे षष्ठी
सम्बन्धे षष्ठी
(D) अनादरे षष्ठी
अनादरे षष्ठी
34. किमहमेताभ्यां रूपेण हीनः ?
- (A) ऊनार्थकशब्दयोगे तृतीया
ज्ञानार्थक शब्दयोगे तृतीया
(C) हेतौ तृतीया
हेतौ तृतीया
- (B) अनुक्तेकर्त्तरि तृतीया
अनुक्तेकर्त्तरि तृतीया
(D) वारणार्थे तृतीया
वारणार्थे तृतीया
35. सूर्ये अस्तं गते गुरुः अन्यान् शिष्यानवदत् ।
- (A) अधिकरणे सप्तमी
अधिकरणे सप्तमी
(C) कालाधिकरणे सप्तमी
कालाधिकरणे सप्तमी
- (B) निर्धारणे सप्तमी
निर्धारणे सप्तमी
(D) भावे सप्तमी
भावे सप्तमी

36. विसंजाम् = _____ ।
- (A) विगता संज्ञा यस्याः ताम्
विशेषा संज्ञा यस्याः ताम्
(C) विरूपा संज्ञा यस्याः ताम्
विशेषा संज्ञा यस्याः ताम्
- (B) विशेषा संज्ञा यस्याः ताम्
विशेषा संज्ञा यस्याः ताम्
(D) निर्गता संज्ञा यस्याः ताम्
निर्गता संज्ञा यस्याः ताम्
37. सर्वभूतेभ्यः हितः = _____ ।
- (A) सर्वभूत्वहितः
सर्वभूत्वहितः
(C) सर्वभूतहितः
सर्वभूतहितः
- (B) सर्वभूतहितः
सर्वभूतहितः
(D) सर्वभूतं हितः
सर्वभूतं हितः
38. शक्तिहीना = _____ ।
- (A) बहुत्रीहिः
बहुत्रीहिः
(C) तृतीयातत्पुरुषः
तृतीया तत्पुरुषः
- (B) कर्मधारयः
कर्मधारयः
(D) षष्ठीतत्पुरुषः
षष्ठीतत्पुरुषः
39. वेलुरनाम ग्रामः तस्मिन् = _____ ।
- (A) वेलुग्रामे
वेलुग्रामे
(C) वेलुरे ग्रामे
वेलुरे ग्रामे
- (B) वेलुरंग्रामे
वेलुरंग्रामे
(D) वेलुग्रामे
वेलुरग्रामे
40. मृत्युपथम् = _____ ।
- (A) मृत्योः पन्थाः तम्
मृत्योः पन्थाः तम्
(C) मृत्याः पन्थाः तम्
मृत्याः पन्थाः तम्
- (B) मृत्युः पन्थाः तम्
मृत्युः पन्थाः तम्
(D) मृतौ पन्थाः तम्
मृतौ पन्थाः तम्
41. स्थानम् = स्था + _____ ।
- (A) क्त
क्त
(C) अनीय
अनीय
- (B) ल्युट्
ल्युट्
(D) घञ्
घञ्

42. वियोगेन = वि + _____ + धज्

(A) युज्	(B) यु
यूज्	यू
(C) युग्	(D) या
यूग्	या

43. पिधानम् = अपि + _____ + ल्युट्

(A) धा	(B) धृ
धा	धृ
(C) धी	(D) धार्
धी	धार्

44. उद्भुद्धे: = उद् + बुध् + _____ ।

(A) क्त	(B) क्तिन्
क्त	क्तिन्
(C) घज्	(D) ल्युट्
घज्	ल्युट्

45. अभिहितम् = अभि + _____ + क्त ।

(A) हा	(B) धा
हा	धा
(C) दा	(D) भू
दा	भू

46. ग्राहक = _____ ।

(A) ग्राहिका	(B) ग्राहकी
ग्राहिका	ग्राहकी
(C) ग्राहिकी	(D) ग्राहीकी
ग्राहिकी	ग्राहीकी

47. अग्नि = _____ ।

(A) अग्नी	(B) अग्नायी
अग्नी	अग्नायी
(C) अग्नानी	(D) अग्नायि
अग्नानी	अग्नायि

48. श्वन् = _____ |

(A) श्वनी

श्व॑नी

(C) शुनी

शु॑नी

(B) श्वानी

श्व॑ानी

(D) शूनी

शू॑नी

49. अकृत्रिमा भूमिः = _____ |

(A) स्थला

स्थ॒ला

(C) स्थलानि

स्थ॒लानि

(B) स्थलम्

स्थ॒लम्

(D) स्थली

स्थ॒ली

50. प्रभुयुक्ता भृत्या = _____ |

(A) पतिमती

प॒ठि॒म॒ठी

(C) पतिमानी

प॒ठि॒मा॒नी

(B) पतिवत्नी

प॒ठि॒व॒त्नी

(D) पतिवत्ला

प॒ठि॒व॒त्ला

Subject : Third Language Sanskrit (TLS)

MODEL QUESTION SET – 3

SUBJECTIVE

Time : 1 Hour 30 Minutes

Full Marks : 50

1. प्रायशः वाक्यत्रयेण निजभाषया उत्तरं लिखतः $5 \times 2 = 10$

(i) उपमन्युः केन प्रकारेण चक्षुष्मान् अभवत् ?

अथवा

केन प्रकारेण वायुमण्डलः अस्माकम् उपकारं करोति ?

(ii) विवेकानन्दः कथं विश्वविश्रुतः बभूव ?

अथवा

एकान्ते नीत्वा शृगालशिशुं सिंही किम् अवोधयत् ?

2. प्रायशः वाक्यत्रयेण निजभाषया उत्तरं लिखतः $5 \times 2 = 10$

(i) प्रणयादेव संकुद्धा सीता रामं किम् उक्तवती ?

अथवा

कथं रामः सीतां वनं नेतुं न ऐच्छेत् ?

(ii) कः मोदते ?

अथवा

धर्मज्ञ-पण्डित-नास्तिक-मूर्ख-विषये युधिष्ठिरस्य मतं किम् ?

3. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा संक्षेपेण उत्तरं लिखतः $2 \times 5 = 10$

पुरा ब्रह्मा आकाशं सूर्यं वारिदं पवनं भूदेवीं च समाहूय वरप्रार्थनाय आह । तच्छ्रुत्वा आकाशः अवदत् — “प्रभो ! मम स्थितिः सर्वोपरि भवतु ।” ततः सूर्यः आकाशं न्यूनतरं कर्तुं तस्य वक्षसि विचरणार्थमभिललाष । वारिदोऽपि ततोऽधिको भवितुं सूर्याच्छादनशक्तिम् अकामयत । पुनश्च वायुः एतत्सर्वं विलोक्य ब्रह्माणमुक्तवान् — “नाथ ! संप्रति वारिदः सर्वशक्तिमान् संजातः । अतस्तं डययितुं मे तादृशी शक्तिर्भवतः कृपयाऽस्तु । ब्रह्मा एतेषां प्रार्थनां पूर्यित्वा अन्ते भूदेवीं पृष्ठवान् — “देवि ! तव या कामनाऽस्ति, निःशङ्कं प्रकाशय ।” भूदेवी सविनयमुवाच — “विभो ! मम नास्ति तादृशी काचित् कामना, अतः यथा ते रोचते, भवान् प्रयच्छतु स्वीकरोमि ।” तदा ब्रह्मा अवदत् — “देवि ! तवोपरि जीवजगत् सृष्टं मया । एते जीवाः स्वार्थाय विविधैरुपायैः

तव शरीरं खिन्नं भिन्नश्च करिष्यन्ति । किं त्वमेतत्सर्वं सोऽुं समर्था भविष्यसि ? ” भूदेवी उक्तवती — “पितः ! तव प्रसादात् सर्वसहाऽहम्, सर्वे जीवाः मे सन्तानाः । मातृत्वभावनायाः पुरतः काचित् पीड़ा न तथा बलीयसी । एतच्छुत्वा आकाशः सलज्जं छत्ररूपेण, सूर्यः प्रदीपभावेन च भूदेवीं सेवेते । वारिदः स्वधाराभिः मेदिनीं अभिषिञ्चति । वायुः धरित्र्याः अहर्निशं व्यजनं करोति । एवं सर्वसहा भूदेवी सहनशक्त्या सर्वान् अतिक्रामति । अतः वकुमिदं शक्यते —

सर्वसहा सुमर्यादा भूदेवी पूजिता सदा ।

अहङ्कारः परित्याज्यः सहनं तु गुणो मतः ॥

प्रश्नाः

- (i) पुरा ब्रह्मा कं कं च आहूय वरप्रार्थनाय आह ?
- (ii) वारिदः ब्रह्मणः किम् अकामयत ?
- (iii) जीवाः स्वार्थाय भूदेव्याः शरीरं किं किं करिष्यन्ति ?
- (iv) कस्याः पुरतः काचित् पीड़ा न तथा बलीयसी ?
- (v) कीदृशी भूदेवी सदा पूजिता भवति ?

4. अधोलिखितानि पदानि आधारीकृत्य संस्कृतेन पञ्च(५) वाक्यानि रचयत : $2 \times 5 = 10$

- (i) अलम्
- (ii) पचति
- (iii) सकाशम्
- (iv) जायते
- (v) सकृत्
- (vi) ददाति
- (vii) स्वजात्या
- (viii) सार्द्धम्

5. अधोलिखितेषु पञ्चानां(५) वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत $2 \times 5 = 10$

- (i) शिष्क छात्रूर शात्र्धरि पठारिले ।

- (ii) ଶିଶୁଟି ଦିନରେ ପାଞ୍ଚଥର ଖାଏ ।
- (iii) ଲୋକମାନେ ଗାଁରୁ ସହରକୁ ଆସିବେ ।
- (iv) ନେତା ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ରାଗନ୍ତି ନାହିଁ ।
- (v) ବୁଡ଼ୀ ଲୋକଟି ଗାଁରେ ସୁଖରେ ରହୁଛି ।
- (vi) ମାର୍ଗର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ବୃକ୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଶୋଭାପାଉଛନ୍ତି ।
- (vii) ପିତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ପୁରାଣ ପଡ଼ାଯାଏ ।
- (viii) ହିମାଳୟରୁ ଗଜା ବାହାରିଛି ।

SUBJECT – THIRD LANGUAGE SANSKRIT (TLS)**Scoring Keys Model Question Paper – (Objective) SET-3**

Question No	Answer Key	Question No	Answer Key
1	D	26	A
2	B	27	B
3	A	28	B
4	B	29	D
5	A	30	D
6	B	31	C
7	C	32	C
8	B	33	A
9	A	34	A
10	A	35	D
11	C	36	A
12	D	37	B
13	D	38	C
14	B	39	D
15	C	40	A
16	B	41	B
17	C	42	A
18	C	43	A
19	B	44	A
20	B	45	B
21	A	46	A
22	D	47	B
23	C	48	C
24	C	49	D
25	D	50	A